

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN VÁLÓ NAPON IS.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN ÉS VIDÉKEN: EGY ÉVRE... 24 KORONA... FÉL ÉVRE... 12 KORONA... HÉT NAPON... 6 KORONA... EGY HÓNAP... 2 KORONA... EGYES SZÁM ÁRA... HELYBEN... 2 FILLER... VIDÉKEN... 10 FILLER

POLITIKAI NAPILAP

HIRDETÉSI DIJAK: NYILTTÉR SORA: 50 FILLER. ÜZLETI HIRDETÉSEN MEGÁLLAPODÁS SZERINT... EGY SZÓ... 4 FILLER. VASTAGABB BETŰVEL 8 FILLER.

TELEFON-SZÁM: SZERKESZTŐSÉG: 503. KIDÓ-HIVATAL: 379.

Uj választás.

Ura: Uray Miklós, országgyűl. képviselő. Oly sok szó esett már és oly sokat írtak a jelenlegi politikai helyzetéről, hogy valóban: a minden oldalról agyonkilyeztetett közvéleménynek aggodnia kellene a miatt: vajjon mit is határozhat mindezek után az uralkodó s mi a kötelessége viszont a függetlenségi pártnak, hogy a kormányzás elrekedt szekere a rendes kerékvágásba zökkenhessen és ennek folytán az ország népének kedélyhangulata lecsillapodjék. Az eddigi hírek — legyünk őszinték — arról szólnak, hogy a választásokon megnyilatkozott nemzeti ítéletet illetékes helyen nem veszik kellően fontolóra s különösen a bécsi kamarilla, meg a halálra sebzett szabadelvűpárt ma is abban a hiú reményben ringatják magukat, mintha ők valaha még uralkodni fogának a nemzet felett, a helyett, hogy a tények előtt illedelmesen meghátrálnának.

Mi azonban ennek a téves, vagy mondjuk rosszhiszemű felfogásnak megálljt kiáltunk! Nem, igen tisztelt szabadelvű urak, a régi rendszernek folytatása nem következhetik. Önöknek nincs joguk ahhoz, hisz azt régén eljátszották, hogy politikai tényezők lehessenek vagy pláne tovább kormányozzanak. Az önkormányzatok agóniájára már nem tarthat soká, mert harmincnégy év keserű tapasztalatai meggyőzték a nemzetet arról, hogy önkök leérték a politikai megsemmisítés stádiumához. Önöknek még csak egy kötelességük, feladatuk volna, hogy magukba szálljanak, vezekeljének és elmondják a peccávi-t. És mégis mit cselekszenek önkök? Folytatják, vagy akarnák folytatni ádáz, nemzetrontó politikájukat, hogy megtévesszék az uralkodót és a nemzetet.

Pedig az az operett — a válság — a melynek szerencsétlen, népszerűtlen szerzője gróf Tisza István, önkök szerint elég jól indult, de már a kifulladásnál szépen csődöt mondott.

Az bizonyos, hogy a válság-operett szereplői elég jól játszanak, érte ez alatt természetesen azokat, a kik önkök szerint jól betanulták a szerepüket, tehát szabadon elő voltak vehetők. Ez természetesen csak azokra a szabadelvűekre vonatkozik, a kik egy mosolyra áhi toznak és szívesen meghuzódnának még egyszer, csak egyszer az árnyat adó fa, a hatalom árnyékában...

Hát mondják meg önkök: nem akarják, vagy nem tudják észrevenni, hogy az egyesült ellenzék magában véve nem tréfadolog s ezt a nemzeti ellenzékét (jól jegyezzék meg a jelzót!) megtörni sem Tiszának, sem önköknek, sem semmiféle faktornak nem sikerült és nem is fog sikerülni. Az operett tehát csufos kudarcot vallott, a nemzet pedig jóízűen nevet rajta.

Önkök azonban még nem tértek magukba. Önkök fenyegetőznek holmi házfelosztással. Hisz önkök újból megöltötték a pártjuk kasszáját az aszpakos gerincű urak segítségével, a közgazdálkodó nemes és főnemességekkel. Most tehát működhetik újból a hivatalos apparátus, sőt talán holmi háborús, ábrándok révén talán egész hadtesteket is vonultatnának fel a nemzet megfélemlítésére, szóval: önkök rendeznék egy alkotmányos választást... Ej, jó urak, ettől ma már nem ijed meg senki sem. Nem pedig azért, mert a függetlenségi párt teljes tudatában van annak, hogy vele érez a nem-

zet és ha újból ítéletet kell mondania, itélni fog úgy, a mint csak egy, a szabadságára féltékeny nemzet itélni képes!

Higgyék el, szabadelvű urak, hogy a választókerületek talaját már megromlítani nem lehet, sőt gondoskodás történik, hogy megjelölés ne is érhesse a nemzetet.

Tehát csak rajta, bécsi urak, csak rajta szabadelvű urak! Mi felettén örvendeneink egy újabb tálatkozásnak a választási urnánál.

Persze, önkök rémitenének erre holmi abszolutizmussal. Nos ez a

rém semmi egyéb, mint egy tépelt tollu, fehetetlen madár, a mely nem fog többé a magasba szárnyalni. Vagy azt hiszik, hogy az abszolutizmus egy rém, egy hétfű sárkány? Oh dehogy. Csak egy pupi ros sárkány, a mely tehetetlenül hull a földre, a melytől senki sem ijedhet meg komolyan.

Hát jöjjön, a minék jönni kell. A függetlenségi párt elveit soha, sem mi körülmények között nem adja fel, mert talizmánya a nemzet szent akarat, a mely előtt minden tényezőnek meg kell hajolnia.

gattuk magunkat, a melyek most a való életben másként jelentkeznek.

Azt hittuk, hogy a magyar korona két hatalmi tényezőt jelent, az, hogy ez a nemzet a szent korona tagja és ami joga van a királynak, az a joga van a nemzetnek is. Ebben a hitünkben úgy látjuk csatlódtunk.

De nekünk mindent el kell követnünk arra, hogy a magyar ipar fejlődésének legnagyobb akadályait elhárítsuk. Utánán nem lesz nehez megteremteni a magyar ipart.

Az iparunk egy szebb jövőjére, felelősségünk legnagyobb akadályait kivánom, hogy a kolozsvári iparosok ennek a jövőnek jelentős tényezői legyenek.

Hosszantartó lelkes üzenés és taps követte Pisztori Mór beszédét.

Posta Béla dr. szövege után szintén nagy figyelem között, utalva arra, hogy mint az egyet tagja, sőt választmányi tagja itthon van az iparosok körében. Ezután lelkes szavakban biztatta az iparosokat, hogy készüljenek a magyar állam önálló gazdasági rendezésére, mert az önálló vámtérséget létesítése nagy feladatok elé fogja az iparosokat állítani. Az iparosok elnöke Hevesy Józsefre üríti poharát.

A lelkes szónoklatok egymást érték, mert a Páthy István dr. emelkedett szövege és gyönyörű beszédében hangsúlyozta, hogy van egy nagy káposzt között és az iparosok között és ez az hogy mindannyian a munka emberei. Ö mindenkint a szerint érték, hogy miként dolgozik, a munka okozza neki a legnagyobb gyönyörűséget és hiszi, hogy az iparosoknak is. A munka diadalára és sikerére üríti poharát.

Apáthy István dr. beszéde óriási hatást tett az egész társaságra. Utána még Irsay József az arany-száju pap beszélt nagy lelkesedés mellett, majd Sugár József ügyvéd, Reményik Károly és Herepey Gergely mondtak igen sikerült felkötő beszédet.

József főherceg

és az Örmény Múzeum-Egyesület.

Megirtuk volt, hogy József főherceg, mihegyt az Örmény Múzeum Egyesület alapításáról tudomást szerzett, azonnal az alapító tagok sorába lépett, ezzel a tényével is bizonyoságot tévén arról a határtalan és soha meg nem hálálható rokonszenveről, melyet egész életén keresztül a hazai kultúra intézményeit iránt tanúsított. Az Örmény Múzeum-Egyesület a napokban küldte fel József főherceghez köszönet irát, mely a következőleg hangzik:

Császári és királyi Fenség! Legkegyelmesebb Urunk és Pártfogónk!

Hódoló hálával vettük Fenségednek az örmény múzeum javára dr. Herrmann Antal, a múzeum tiszteletbeli igazgatója szíves közbenjárására legkegyelmesebben tett nemeselelkű alapítványát. Ez alapítvány szilárd erkölcsi alapja a mi intézetünknek. Ez igazolja szándékunkat, biztosítja célunkat.

Ez bizonyítja, hogy a hazai örménység hazafiasan, magához és a magyar nemzethez méltón cselekszik, midőn azzal fejezi ki elismerését a hazát adó dicső nemzet iránt, hogy örmény múzeum alakjában a hazai kultúra oltárára teszi le hálád'ozatul legdrágább kincsét: történeti, egyházi, családi hagyományait, emlékeit, ereklyéit. E világra szóló landó intézménynek a nemzeti szentüknek malasztosozó talizmánja lesz Fenséged alapítványának erkölcsi jelentősége. Ez új hálakötelékkel fűzi Hajk sar-

ját, a legmagyarabb magyar rajt Árpád nemzetéhez, melynek leg-hívebb fia és megdicsőült Rudolf és Erzsébet fűzőzött szelleme mellett áldó nemtője: Fenséged.

Fogadjon Fenséged legkegyelmesebben a mi forró gyermeki hálánkat, a mely egyenlő kegyeltes mély hódolatunkkal. Esendezünk, nemes nagy szívében tartsunk meg egy kis helyet hűség és örömei és múzeumunk számára.

Fenségednek hálás hívei és hódoló szolgái.

Szamosújvár, 1905. márc. 16-án. — Az Örmény Múzeum-Egyesület nevében: Bárány Lukács s. k. a felügyelő bizottság elnöke, Szongott Krisztof s. k. a múzeum igazgatója, Tódorfi Lukács s. k. ügyvivő elnök, dr. Papp Gusztáv s. k. titkár.

TÁVIRATOK.

A király megérkezése.

Budapest, márc. 19. (Saj. tud.) A király ma este 7 óra 30 perckor érkezett Budapestre. Kíséretében voltak Paar és Bel-fras főhadsegédek. Az udvari vonat a királyi váróterem előtt állott meg. A vonatot Mar-cheggól Ludwig máv. elnök-igazgató vezette. A perironon a királyt Márkus főpolgármester és Rudnay főkapitány fogadták. A király Paar főhadsegéddel ült kocsira és a várba hajtatott, a hol József Ágost királyi herceg fogadta. Az utcán nagy néptömeg várta a királyt, a fogadás néma volt, egyetlen éljen nem hangzott föl. A rendet katonaság tartotta fenn.

Kossuth-ünnep.

Budapest, márc. 19. (Saj. tud.) A 48-as és függetlenségi párt ma vasárnap délután nagyszabású Kossuth-ünnepélyt rendezett. A menet a Kálvin-térről indult innen a Royal szálloda-beli pártkör elé vonultak, majd kimentek a temetőbe. Az ünnepély lefolyása impozáns volt. Több ezer főre menő tömeg vett benne részt. Mindenki a Kossuth-nótát énekelte. A szónokok Bartha Miklós és Molnár Jenő voltak, de kivülök még számosan beszéltek. Melha Ármánd elszavalta Ábrányi alkalmi költeményét, majd az amerikai magyarok nevében Berkovics B. Géza beszélt. Ezután a nép a Himnuszt és Kossuth-nótát énekelte a legnagyobb rendben szétoszlott.

A szocialisták márciusi ünnepe.

Budapest, márc. 19. (Saját tud.) A nemzetközi szocialdemokraták ma délután március 15-iki ünnepélyt rendeztek Budapesten a Petőfi szobor előtt. Az ünnepélyen több ezer főre menő tömeg vett részt. Ünnepi beszédet Bokányi Dezső mondott. Az ünnepők csendben oszlottak szét.

Sztrájk.

Budapest, márc. 19. (Saját tud.) A budapesti építőmunkások ma 3000 munkás megkezdte a sztrájkot.

A főpolgármester lemondása.

Budapest, márc. 19. (Saját tud.) Márkus József a székesfeváros főpolgármestere beadta lemondását. Tisza István gróf a lemondást nem fogadta el, de Márkus ragaszkodik

a lemondáshoz. A lemondás oka az, hogy Márkus nagyon is exponálta magát a Tisza kormányért, sem hogy az új r. s. m. alatti szolgálni akarna.

NAPLÓ.

... Mi kell a házassághoz? — márc. 19.

Párisban igen sok a panasz a házasságok ellen. Se szeri, se száma a sok válópernek, mely a szerencsétlenül kötött házasságok miatt napirenden van. Most az a kérdés foglalkoztatja a párisi irányadó köröket, hogy mi módon lehet a házasságot úgy reformálni, hogy az ilyen válási balesetek megkevesbüljenek.

A kérdést szörnyen aktuális világításba helyezte a Code Napóleon re-ideálása, amely a házassági törvénykönyv mintájául szolgált. A francia igazságügyminiszter bizottságot küldött ki, a melynek hivatalosa a Code kitartározása. A bizottságba azonban nemcsak jogászokat hívtak meg, hanem írókat, poétákat és drámaírókat is. A miniszter ugyanis, úgy gondolkozott, hogy ezek is ismerik valahogy az élet csínját-bínját, sőt az ő éles szemük sok oly dolgot lát, a mely a hivatalos kodifikátor előtt örökre titok marad. Ennek a bizottságnak a legutóbbi ülésén történt, hogy Her-vieu föllépett a következőket indítványozta:

Indítványozom, hogy a házasság feltételeibe a szerelem is fölvéssék.

A jogtudósok ijedten kapták fela fejüket és a kezükből tölcserűt csináltak a fillük mellé:

— Mi az, mi az? ...

— Azt indítványozom — ismételte Hervieu — hogy ép úgy, mint amint nem jöhet létre a házasság, ha a férfi katonai kötelezettségének nem tett eleget, vagy a leány nem töltötte be tizenhatodik esztendőjét, épúgy ne köthessenek házasságot szerelem nélkül!

Némaság követség Hervieu szavait; a jogtudósok gondolkodtak. Majd föllépett egy kopasz emberke:

Javasolni akarom, hogy az indítványt egy tizenhármas a bizottsághoz utassák.

Ettől azonban elállók, mert hogy tudjuk majd bizonyítani, hogy a házassalandók megfeleltek e kívánáságnak?

Most az indítványozón volt a csodáldozás sora; a jogászok gunyosan néztek rajta végig, miha mondanák: a kodifikálás nem dramaturgia ám!

Párisban pedig most már igazán nem lesznek tisztában azzal, hogy csakugyan kell-e a házassághoz a szerelem?

\* Borvizsgálók. A kereskedelemügyi miniszter a Budapesten és Kolozsvárt szervezett állandó borvizsgáló szakértő-bizottságokhoz az 1905. év tartására a következő tagokat nevezte ki:

1. a budapesti bizottsághoz elnökül: dr. Vartha Vincze miniszteri tanácsos, műegyetemi tanár, tagokul: Jállics Géza bornygykereskedőt, egyuttal elnökhelyettesül, továbbá Abeles Zsigmond bornygykereskedőt, Gundel János vendéglátó, budapesti lakosokat, ezenkívül Palugay József bornygykereskedő és Schmidt bornygykereskedő pozsonyi lakosokat;

2. a kolozsvári bizottsághoz elnökül gróf Teleki Lászlót, tagokul

Március huszadika.

Tizenegy évvel ezelőtt a magyar nép milliói léleket visszafojtva bámultak az országokat összekötő drótokra, melyeken azok kegyetlen szomorú híradások érkeztek, onnan abból az idegen városból, a hol a nagy számú ölte végét töltötte. Ma tizenegy éve, hogy megjött a rettegte várt hír, mely mint villanyvites érintette meg az egész nemzet testét, hogy Kossuth Lajos meghalt. És megkezdődött a zarándoklás oda ki és hozták haza utolsó útjára, a nagy halottat olyan diadalutjával a honfi gyászunk, a melyre csak a magyar szív képes. Es elhelyezték az édes hazai földbe, a melyekért ő élt, szenvedett és meghalt.

Tizenegy éve mindössze és ma még sem gyászolunk a rettentő nap elérkezéte, mint nem gyászoljuk Krisztust, a ki halálával megváltotta az emberiséget. Eltemették az Isten fiát, de harmadnapra abból a koporsóból kipattant az: Igazság, kipattant a: Szeretet.

Kossuthot is eltemették; nem három nap, de tizenegy év alatt — hisz a világegyetemben tizenegy év is csak egy szempillantás és három nap sem kevesebb — tizenegy év alatt a nagy halott porai egyesültek ezzel az ősök vérevel áztatott magyar földdel és a földből kisarjadzott a szabadság. En hiszem, én látom, hogy a szabadság napja nincs már messze, mert Kossuth lelke, Kossuth haló porai tették termékenynyé annak talaját.

Az iparosmenház felavatása.

Kolozsvár iparosai tegnap nagy ünnepet ültek. Hosszu kitarató munka után olyan ádáz emberbaráti intézményt létesítettek, mely a mai szerény viszonyainknál fogva valószínűleg bámulatra méltó. És különösen elismerést érdemelnek iparosaink, mert ezt az intézményt az állam, a város sőt mondhatjuk a nagytársadalom segítségével nélkül, tisztán a maguk erejéből létesítették. Megmutatták, hogy Kolozsvárnak igenis van önzetetlen és áldozatkész iparososztálya, mely nagy célokra, ha kell áldozni is tud.

Szép ünnepélyvel adták át tegnap rendezettségének a Kolozsvárt létesített iparos agglomerát. Az erre az alkalomra összehívott közgyűlést B. Bak Lajos diszelnök nyitotta meg, mely után Hevesy József elnök szép beszédében ismertette a menház történetét. Majd Szvacsina Géza polgármester méltaltta gyönyörű beszédében Kolozsvár iparosainak érdemeit. Ezután Kis Menyhért hírlapíró-társunk olvastatta föl egyik igen sikerült alkalmi költeményét. M j d a közgyűlés a tisztujtást ejtette meg.

Este bankett volt, a melyen nagy számban jelentek meg az egyet tagjai és vendégei.

A felköszöntők sorát B. Bak Lajos nyitotta meg, majd Hevesy József emelte poharát az iparos-egylet tagjaira és a vendégekre. Ezután Pál István B. Bak Lajost és Hevesy Józsefet, Hevesy József viszont a bankett három illusztris vendégét dr. Pisztori Mór, dr. Apáthy Istvánt és dr. Posta Bélát éltezte.

Ezután általános figyelem mellett szólalt fel Pisztori Mór, Kolozsvár I. kerületének népszerű képviselője és körülbelül a következőket mondotta:

Tisztelt Uram!

A mai lélekelmelő ünnepségek bizonyítják, hogy a kolozsvári iparos osztllyt összekötő az a szel emi erő és az a lelkesedés, a mely hajdanában az iparosok fénykorát jelentette. A kölcsönös támogatás és összetartás érzete, a mely lehetővé tette, hogy humánus érzéssel az elaggott iparosok részére otthont teremtsenek.

Majd szólt ezután a magyar iparos régi jó híréről és szorgalmáról és azt mondotta, hogy „Magyarország jövőjét nem kereshetjük mástul, mint a virágzó és meglegegett iparos osztályba”. Politikáit nem akarok — ugymond — de azért annyit mégis konstatálni óhajtok, hogy erős iparos osztályt csakis a különválás alapján lehetséges teremteni. Ha ez a nagy akadály elhárítottat a magyar iparosok utjából, akkor számíthatunk megelégedett iparos osztályra. Harmadnyolc év óta olyan illúziókban rin-

pedig Tuba Lajost, a kolozsvári kir. gazdasági tanintézet tanárát, egyúttal elnökhelyettesül is, továbbá Nagy Gábor vendéglős, D. Deák József és Farkas Samu borkereskedő, kolozsvári lakosokat, valamint Eöry Tivadart az erdélyi pincegyeget titkárává nevezte ki.

A kereskedelemügyi miniszter a budapesti bizottságnál dr. Török László miniszteri segédfogalmazót, a kolozsvári bizottságnál dr. Ruzsicska Béla egyetemi asszisztent nevezte ki a bizottság titkárává.

**\* Fizetésrendezés a városnál.** A szervező-bizottság most tette közzé javaslatát a városi tisztviselők fizetésrendezés tekintetében és szerint a javadalmazások trüve vett emelése az eddighez viszonyítva a következő: Tanács: Az üresedésben levő tanácsai állás nem töltik be, kisegítő-munkaerőképpen egy II. o. fogalmazói állás szerveztetik, a fizetések a következőképpen állapítottak meg:

Polgármester	7000	9400
1 tanácsos, polgárm. helyettes	4400	5400
1 tanácsos	5000	6000
1 tanácsos	4000	5000
1 tanácsos	4000	5000
Főjegyző	4000	5000
I. aljegyző	2400	3100
II. aljegyző, elm. titkár	2800	3500
III. aljegyző	2000	2700
kettő I. o. fogalmazó	3400	4400
kettő II. o. fogalmazó	2880	4000
egy II. o. fogalmazó	—	2000

Hasonló arányú fizetésjavítást kapnának: a községi osztály, az árvaszék, a számvétség, az orvosi hivatal, mérnöki hivatal, rendőrség, polgári fiúiskola és szolgásemélyeztet tagjai. A javadalmazásoknak így módon való rendezése, illetve arányosítása 35125 korona költség-többletet okoz, melyből már az 1905. évi II. felére eső 17562 korona 50 fillérre az előre nem látható rendkívüli kiadások tételein a várható vámvédelmi többletből nyer fedezetet.

**\* A szociáldemokraták ünnepélye.** A kolozsvári szociáldemokrata párt tegnap délután fél három órákor a Mátyás-szobor előtt márciusi ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyt Berkovics István nyitotta meg. Ezután Radics Ferenc szavalta Csizmadia Sándor: „Forradalom” című költeményét. Az ünnepi beszédet Klein Jakab tartotta. Az ünnepély után a szociálisták csendben eloszlottak. Este 8 órákor a Tornavodában Petőfi-ünnepély volt, mely Marseille-vel kezdődött. Ezután Vágó József szavalta Csizmadia Sándor „Gyár előtti” című költeményét. A másort Müller Gyula emlékbeszéde zárta be. Az ünnepély után tánc volt.

**\* Biliárd-verseny.** Tegnap délután végezték be az Egyetemi Kör biliárd-versenyét, a mely e hó 10-én vette kezdetét. A verseny eredménye a következő:

I. Rivald István, a ki 18 játszma közül megnyert 16-ot.

II-III. Makoldy Viktor és Tompos Endre, a kik 18 játszma közül megnyertek egyenként 13-at.

IV. Puskás Gábor 18 játszmából 10-et nyert.

Részvett még a versenyben: Deák Viktor (18-9), Brumer József (18-8), Ligeti Ernő (18-8), Rósa Pál (18-6), Harsányi Zsolt (18-5) és Deák Gyula (18-1).

Rivall István az Egyetemi Kör által kifizetett díjon kívül még megkapja Nagy Gábor tisztelet díját, egy remek dákot, mivel ő érte el a legnagyobb egységszámot is.

**\* A legújabb petíció.** Báró Bornemiza Elemér a szilágycsehi kerület képviselőjének mandátuma ellen tegnapelőtt adott be a petíciót etetés, itatás és vesztegetés címén. A kuria már a legközelebb kitűzi a tárgyalást.

**\* Csángók hazafias ünnepe.** A „Háromfalu” közönsége március idusának emlékeztetere e hó 19-én, vasárnap délután két órákor Pütkerében hazafias ünnepélyt rendezett. Az ünnepséget a háromfalusi ifjuság táncmulatsága követte. Az

ünnepség sorrendje a következő volt: Himnusz, énekelte az ifjuság énekkara; megnyitó beszéd, tartotta Szórády Lajos ág. h. ev. alesperes; ünnepi beszéd, elmondotta Molnár Lajos ügyvédjelölt, a „Brassói Hírlap” munkatársa; alkalmi költemény, szavalta a csángók szépszávu költője Rozsday Károly ág. h. ev. lelkész; Tavasz elmúlt énekelte az ifjuság énekkara; szavalt, előadja Tóth András áll. isk. igazgató; Szózat, énekelte az ifjusági énekkar. A csángók hazafias ünnepsége iránt Brassóban is nagy volt az érdeklődés.

**\* A temesvári új román püspökség.** A magyarországi görög keleti román egyház, Nagyváradon és Temesváron püspökségeket állít föl. Az illetékes hatóságok meg is kezdték a munkát ebben az irányban s az egyik nevezetesen a temesvári püspökséget, úgy lehet már a közel jövőben föllátni. Egy kiküldött bizottság most készítette el a temesvári püspökség tervezetét s a szerint az az aradi püspökséghez tartozó temesvári, bélnici, nagykomlósi, lippai és a karánsebesi püspökséghez tartozó csákovai és pancsovai esperességekből állana. A bizottság elkészítette a püspökség költségirányzatát is a kiadásokat évi 46000 koronával, a bevételeket 54000 koronával állapította meg. A tervezet szerint a püspök évi fizetése 16000 korona lesz. A püspöki rezidencia felépítéséhez szükséges összeget a már meglevő alapokon kívül gyűjtés útján fogják megszerezni s a bizottság most becsapta ki az e célra szolgáló gyűjtőleveket.

**\* Egy katonatiszt balesete.** Tegnap délután Suttner András és Redl Ödön főhadnagyok Bécsújhelyen kirándulást tettek motoros kerékpárjukon. Midőn a trieszti uton egy szembejövő kerékpárosnak ki akartak térni, gépközzel neki mentek egy fának. Suttner főhadnagy leesett az útról és fején súlyos sérüléseket szenvedett. Redl főhadnagy ellenben csodálatos módon sértetlen maradt. A megsebesült tisztet a bécsújhelyi katonai kórházba vitték.

**Vidéki rövid hírek. Vonatösszeállítás.** A szeged-rókusai pályaudvar közelében két tehervonat összeütközött. Két kocsi összezúdított, nagyobb baj nem történt. — **Szerelmi dráma.** Egerben Kelemen János 22 éves tanító revolverrel menasszonyára, a 16 éves Toronyi Irmára lőtt, azután maga ellen fordította a revolvert. Mind a ketten azonnal szörnyet haltak. A dráma oka féltékenység volt. — **Tengrebe ölte magát.** Bukkhariban egy Tomljánovics Márton nevű 46 éves ember nyomora miatt a tengerbe ölte magát. Holtan fogták ki. — **A vigyázatlanság áldozata.** Csóti Samu medgyesbodzsi ácsmeister 2 éves Józsi nevű fiát egyedül hagyta a házában. A gyermek valahogyan gyúfához jutott s meggyújtotta a ruháját. Mire észrevették már holtan égett. — **A virtus.** Virág János aradi közhuszárt két lóval Nagyfaluba küldték. Az uton annyira bepálinkázott, hogy beállított főhátan egy székesúti kocsmába, a hol nagy botrányt csapott. Az ott levő vendégek azonban ugyan elvették a kedvét a virtuskodástól, mert lefűltek s átadták a csendőröknek, a kik visszakísérték Aradra. — **Holttest az országúton.** A napokban Oroszlános és Valkány torontálmegyeyi községek között egy holttestet találtak. Megállapították, hogy az ismeretlen gyilkosság áldozata. — **Elfogott javasasszony.** Friedmann Lujza ópécskai veszedelmes kuruzsoló javasasszonyt egy följelentésre a csendőrség letartóztatta. — **Elégett öregasszony.** Fiumében egy 5 éves gyermek gyúfával játszott, miközben a száraz mezőt fölgyújtotta. A közelben levő özevgy Scrobogna Mária 80 éves asszony nem tudott a tűz elől menekülni s így elégett. — **Botrány egy bál után.** A szegedi Tiszavendéglőben egy üveg pezsgőn dr. Öryei Kálmán pénzügyi fogalmazó és Zaráczky Géza pincér annyira összeveszték, hogy ököllel mentek egymásnak. A bíróság Örlyet 100 korona pénzbírságra, Zaráczkyt 140 korona és 8 nap fogságra ítélte. — **Tolvajkatonai szakácsok.** Debreczenben rajtakapták Erdei Pált, Simon Sándort és Hódosó nevű szakácsokat, hogy a katonai élelért n. pről-napra meglópták. A hadbírság megindította ellenük az eljárást. — **Megostromolt főszozolgabíró.** Tasnág Imre cson-

grád-csánytelki főszozolgabíró az ottani sztrájkoló munkások agyon akarták verni, mert a sztrájkoló helyekre más munkásokat hoztatt. A tömeg már verte az ablakokat s föl akarta gyújtani a főbíró házát, de a csendőrök megérkeztek s rendet csináltak. A fókolompásokat több havi fogsággal büntette a szegedi törvényszék. — **Halálos verekedés.** Gyulaj tölmegegyei községben Dobos Józsefet mulatság közben egy verekedésben Vámosi János úgy megsebzte, hogy meghalt. Vámosit letartóztatták.

**\* Határszéli forgalom.** Brassóból írják: Fredealon, március 15-én belépett 297 személy, kilépett 394. beépett ezek közül lejárt okmányokkal 1, okmány nélkül 4, idegen alátvaló 163. Kitépni akart okmány nélkül 0. Romániában visszahagyott kiskoru leány, 20 éven alul 0. Az eljárás megindított 5 személy ellen. Romániából ide átkísért magyar honos tolonc 1. Szabályszerűtől utköltéssel 1 ellátva belépett román kivándorló zsidó 0. Magyarországról Romániába visszatért román kivándorló zsidó 0.

**\* Elvesztett egy zsemle színű „Puzsi” névre hallgató kis kutya.** A nyakláncán budapesti jegy van. A becsületes megtaláló illő jutalmá részéül, ha azt felviszi Ferenc József-ut 2. szám II. emelet 6. számú ajtó.

**\* Külföldi rövid hírek.** Az angol király beteg. Edward angol királyról Londonban azt híresztelik, hogy súlyos beteg. A király meghűlt és rosszul lett, úgy, hogy a kiállgatások sem tartatták meg. — **Egy expedíció pusztulása.** Három éve báró Toll vezetésével orosz expedíció indult az északi sarkra. Hír szerint báró Toll valamennyi emberével elpusztult. A szerencsétlenek éhen pusztultak el. — **Oryosok a siralomházban.** Filadelfiában 6 orvos valami új fertőző betegséggel inficiálva bezárkózott egy szobába, nehogy valaki megkapja tőlük a bajt s most ott várakoznak halálukra. Az új betegséget nem ismerik. — **Szerencsétlenség egy torpedón.** A velencei kikötő közelében egy próbatolon levő torpedón a gép szétrobbant s a kituduló forró gőz és víz több matrózt halálosan megsebesített. — **A birnighami nagy gyémántlopás.** A minl már röviden megírtuk egy Glattauer nevű birnighami gyémántkereskedőtől Londonban a napokban 10.000 font sterling értékű gyémántot loptak el. A kereskedőt a tolvajok nyomon követték, mert megsejtették, hogy táskájában nagy érték lehet. Mikor Glattauer egy gyógyszerháza betéret, egy pillanatra egy székre tette a táskát. Innen emelték el a körmonfont tolvajok. — **Az oroszországi zsidó üldözések.** Minszkben egy 3000 fonyi néptömeg többnyire ittas katonák és parasztok rátörték a zsidók házára és sok boltot kiraboltak. Ugyanezek történetek több orosz városban és csodálatos, hogy a rendőrség sehol sem lépett közbe. Ugy látszik, hogy az orosz csendőrség — antiszemitia. **Tűz a hajón.** A Kalkuttából Batonda érkező „Wildenfels” nevű gőzös rakományának nagy része tűz martalékká lett. — **Gapon.** Pétervárott azt a hírt rebesgetik, hogy Gapon a január 22-iki zavargások után az orosz rendőrség elfogta és a Péter-Pál erdőben titokban fölkasztotta s így a kit itt-ott fölismermi vélték, az egy ál-Gapon volt. — **Marconi házassága.** Marconi, a drót nélküli táviró föltalálója csütörtökön esküvőt Londonban örök hűséget O'Briennek. A nászajándék értéke 20.000 font sterling. — **Hósiesség gyermek.** Az angliai Blackburnban egy James Niell nevű 5 éves fiú, mikor egyedül a házuk előtt játszadozott, észrevette, hogy a házban tűz támadt s a lakás már teljesen lángokban áll. Az 5 éves James erre berohant a házába és a saját élete veszélyeztetésével mentette ki onnan 3 hónapos fivérét. A bátor kis fiút megjutalmazták. — **Milliósi sikkasztás.** Frankfurtból tíviratozók: Mühlheimben a világhírű Moellinghoff kereskedelmi és kivüli cégnél nagy sikkasztást fedeztek fel. Az elikkasztott összeg már eddig is több mint egy millió márkára rug. A vállalat igazgatóját tegnap letartóztatták, ami az egész városban óriási feltűnést keltett. — **Gazdag koldusasszony.** Münchenben minden pénteken megjelent a kerületi előjáróság előtt egy 80 éves gyengeelméjű koldusasszony, hogy a részére kiutalt segélyösszeget átvegye. Midőn legutóbb az előjáróságnál járt a segélyt osztó hivatalnoknak tévedésből az utalvány helyett 2000 márkáról szóló takarékkönyvet nyújtotta át. A hivatalnok a könyvecskét visszatartotta, átadta a rendőrségnek, amely most nyo-

mozást indított vajjon jogos tulajdona-e a pénz a koldus asszonynak. — **Borzalmas gyilkosság.** Kempentől jelentik: Borzalmas gyilkosságnak esett áldozatul egy Salzer Berta nevű 8 éves leányka. Egy ismeretlen férfi a szerencsétlen leányka nyakába szurt, s aztán a közeli erdőbe menekülve a holttestet borzalmasan megcsontkította. A vizsgálatnak még nem sikerült a gyilkos nyomába jutni.

**\* Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávé-behozatali Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kintőni minőségű kávéit, teát és rumjait. Olcsó árak! Telefon!**

**SZÍNHÁZ**

**A boszorkány.**

Dráma öt felvonásban írta Sardau Viktor; fordította Fáy J. Béla. Bemutatták a kolozsvári színházban 1905. március 19-én.

A francia dráma nagy mesterének, Sardanak, legújabb színművét, A boszorkányt, mely diadallal járta be Európá nagyobb színpadjait s nemrégiben Budapesten a Nemzeti Színházban oly páratlan sikert aratott, tegnap este ismerhette meg a kolozsvári közönség. A darab itt is osztatlan tetszésre talált.

A színmű megrendítő szerelmi drámát ad elő, amelynek történeti áttete van. A történelem ugyan nincsen szerves összefüggésben magával a cselekménnyel, hanem inkább csak a miljót szolgáltatja ahhoz a korhoz, amelyben a dráma lejátsszódik. A szereplő személyek költött alakok, akiket a szerző mesteri kézzel rajzolt meg és remekül jellemzett.

A darab a sötét középkorban Toledóban játszik akkor, amikor a spanyolok legyőzték a mórokat, akiknek rabigáját századokig nyögtek. A spanyolok bosszúját a hátramaradt mórokat folyton üldözik és tüzzel-vassal kényszerítik, hogy elhagyva ősi hitüket térjenek át a keresztény vallásra.

Ez a történelmi háttér kiváló érdekességet kölcsönöz a darabnak, a melyet a szerző minden ízében kitűnően dolgozott ki.

A darab főszerelői Zoraya, moriszko lány és don Eurique spanyol hidalgó.

A mese, mely magában véve is izgatónan érdekes mindvégig lcköti a néző figyelmét.

A spanyolok a mórok teljes legyőzése után oly törvényt hoztak, melynek értelmében minden spanyolra halálbüntetés vár, aki mórral bármily viszonyba keveredik. A győzők felakasztották egy Kálem nevű fegyverkovácsot, aki már napok óta csúng az utmenti akasztófán, de senki sem meri eltemetni. Valakinek megessét a szive rajta és eltemeti. Ezt a merényletet Zorayára fogják, aki be is ösmeri. Don Eurique di Palacios az őrség parancsnoka megérkezik, hogy megtudja, ki temette el a hullát. Mikor meglátja a szép mór nőt, szerelme gyul iránta. Elfogja, de megígéri neki, hogy megmenti a haláltól.

A kapitány Zorayát csakugyan megmenti a tűzhaláltól, a ki később meggyógyítja holdkóróságából a kormányzó leányát.

Palacios kapitány elveszi don Lopez di Padilla kormányzó leányát, de nem szeretik egymást. Midőn Zoraya megtudja, hogy megtörtént az esküvő, a palotába oson, ahol a menyasszonyt hipnotikus álomba ringatja. Amikor ki akar suranni a palotából, előtte terem Palacios, akinek hűtlensége miatt szemrehányást tesz. Egyszerre csak meglépik a már beküldt szerelmeseket és Zorayát elfogják.

Késégkivül az érdeklődést a legnagyobb fokra a negyedik felvonás csigázza, amely reményességgel a legerősebb szívűeket is megindítja.

Zoraya felett törvényt ül a szent inkvizíció bírói testülete. A mór nő, hogy szerelmét a máglyahaláltól, vagy az élethosszigani gályarabságtól megmentse, mindent beismer, amit ráfognak, hogy boszorkány, hogy bűbájjal kerítette

hatalmába az őrség parancsnokát mindent, mindent . . .

A szerencsétlen nőt máglyára akarják hurcolni. Ekkor a kormányzó áttör a papok tömegén és kéri az elítéltet, hogy mentse meg álomba merült leányát, mert csak ő az aki fel tudja ébreszteni. Kész neki megkegyelmezni. Zoraya felkelti az álomba merült menyecskét. A csöcselék azonban mégis meg akarja égetni. Zoraya erre százába vesz egy méreg galacsint és kéri don Euriquet, hogy ha szereti csókolja meg. A hidalgó megteszi, a méreg gyorsan hat és a két szerelmes a halálba egyesül . . .

A szerző darabjában keményen ostorozza azt a vallásos rajongást, vallásos örültséget, a tudatlanságot és babonáságot, melyet az egész közép kor uralt.

Mind az öt felvonás más-más különlegességével ragadtat el bennünket. Az első az ébredő szerelme kedves bájjával, a második a hűségében megsértett nő bosszúlihegésével, a harmadik a folytonos meglepetésekkel, a negyedik az inkvizíció bozalmasságával és a kesergő lélek panaszával, végül az ötödik a halálban egyesítő kiolthatatlan szerelmmel.

A szenvedélyes szerelmet oly szépen megrajzolva kevés darabban találjuk, mely határtalanságában gyűlöltre, bosszúra válik, de végre mégis megbocsátásra kész.

A kiállítás, rendezés és előadás méltó volt a nagyarányu darabhoz.

Zoray Tóvölgyi Margit személyesítette meg. Tóvölgyi szerepét átgondolva, a legnagyobb részletekig dolgozta ki és igazán nagy sikert ért el. Van tehetsége, orgánuma is szép, csak az a kár, hogy ragaszkodik a régi iskolához, amely már divatját multá. Méltó partnere volt Szakács Andor, aki kiváló alakítást nyújtott Don Eurique di Palacios nagy igényű szerepében.

Laczkó Aranka egy eszelős vénasszony szerepében tüntette ki magát; Lukács Juliska pedig kitűnően oldotta meg feladatát Mannelle rabszolgánól nehéz szerepében. Dicséretet érdemel még epizód szerepekben Horváth Paula, Palotay Piriska, Szakácsné és Gál Janka. Elismeréssel kell adoznunk a következő férfi szereplőknek: Szengyörgyinek, Tompának, Szöntek, Kassainak és Vámosnak.

A darab előadását e héten még háromszor megismételik. K-6.

Az utolsó előtti hét műsora Megyeri igazgatásának utolsó előtti hetében a Sardau drámai ujdonságán kívül színr kerül a mult hé

ten nagy sikerrel bemutatott viganjáték (pénteken) „Az arany patkó” Megyeri igazgatóval a főszerében, továbbá szerdán a „János vitéz” és vasárnap este a nagyon rég nem adott „Bob herceg” Károlyi Leóival a címszerében és szombaton este Tóth Ede remek népsiműve „A tolonc.”

Főszerkesztő: Várady Aurél dr. Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr. Kiadó: „Napló” hírlapkiadó-vállalat.

**Colosseum CIRCUS a Hunyadi-téren.**

**Előleges jelentés.**

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **április hó 15-én a Hunyadi-téren tulajdonomat képező Colosseum Circus**

**Circus**

40 tagból álló elsőrangú, jól szervezett társulattal, saját zenekarral

**dísz-előadásait** személyes vezetésem alatt meg fogja kezdeni. o o o

A Colosseum Circus amerikai módszer szerint teljesen új ponyvák épül s 1500 személy részére kényelmesen és díszesen lesz berendezve. Az előadások műsorára vonatkozólag a n. é. közönség írtárogások útján a megnyitás előtt értesítve lesz.

Szives pártfogást kér

**R. HORVÁTH** igazgató.

**500mm.** kitűnő minőségű szántáshoz való

**préselt széna és sarju** eladó egészen vagy kisebb mennyiségben. Értekezhetni Vágőhid-tér 3 szam alatt.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir. udvari szállító.

**Neumann M.**

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-tér 14. szám. **Kolozsvár** Mátyás király-tér 14. szám.

**Az áruháznak osztályai:**

- I. Ruhák méret után
- II. Kész férfi-ruhák
- III. Kész fiu-ruhák
- IV. Kész leány-ruhák
- V. Kész felöltők
- VI. Kész sport ruhák, (turista, vadász, lovagi, tennis, kerékpár stb.)
- VII. Kész turista galériók
- VIII. Liberia ruhák.

Csakis jó minőségű kelmekből, nagy választékban **olcsó, határozott árak.**

Piökraktárak Magyarország minden nagyobb városában.

**Telefon-szám 431.**